

მშობლები

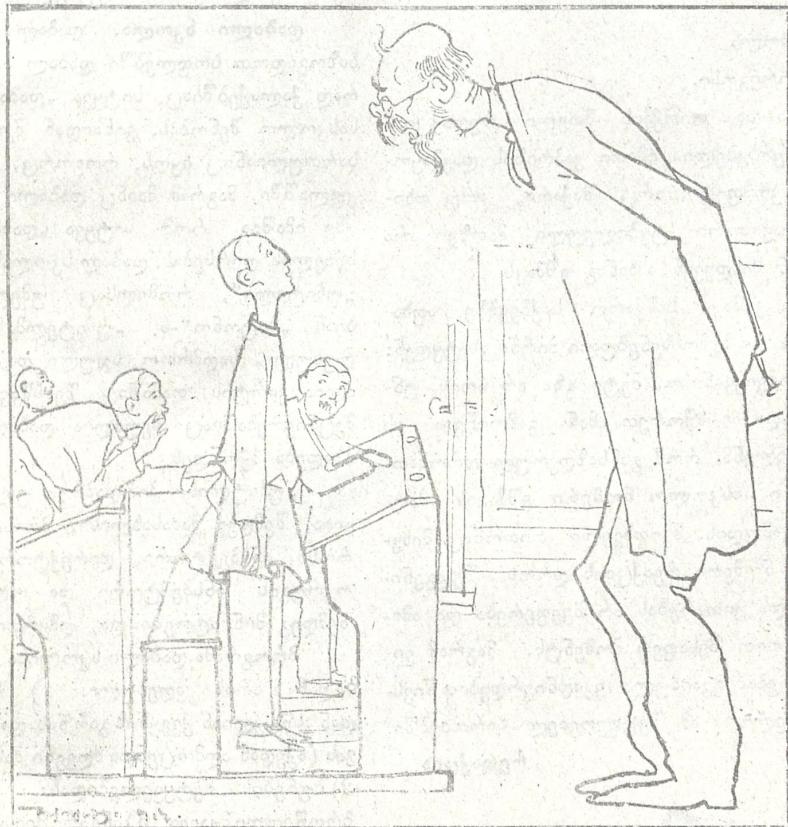
№ 30

1917

შ ი ნ ა ა ხ ი: ორიოდ სიტყვა — რედაქცია. მოწინავე. დედა და შვილი — მორიელი. ყვავის ტუზი — ეშმაკი. მასწავლებლის წერილი — კატროსთან — ლოთი-ყოთი. ვაკევილიები — ეშმაკი. შარადა — კოლო. ციხევი — კი. სიქაღეში აფი-

რობა. პირდაპირი თარგმანი — კაკო. სამაგალითო აღზრდა. **ს შ რ ა თ მ ბ ი** დედა-ენა და რუსი მასწავლებელი სოფლის სკოლაში. „შეფარდები“ და ყვავი. ფიზიკური ვარჯიშობა და სხვა.

დედა-ენა და რუსი მასწავლებელი სოფლის სკოლაში.

უჩ-ტელი. ბიჩო! კაკ ზვარ ტვიოუ მამუ? ვანო?..

ნიკო. (ვანოს ჩურჩულით) ბიჭო, გეკითხება რა ჰქვია მამა შენსო ვანო. (გაბედულათ) მოიუ მამუ ზვარ დავით!

უჩიტელი. Оселъ!

ორიოლა სიტყვა

ს კ ი მ ლ ა

„ხელ მარტო კაცი ქამაშიაც ბრალიაო“,
უთქვამს ქართველ ხალხს.

ამხანაგი ეშმაკის საქმეც სწორეთ ისეა. ვერ-
სად ისე ფეხს ვერ გადადგამს, რომ მიზეზიან ბავშ-
ვებივით თან არ აედევნოს

ამხ. მორიელი,

ამხ. კოლო,

ამხ. სამართებელი,

ამხ. — კი,

ამხ. ტოროლა,

ამხ. ისტორიკოსი,

ამხ. ლარი და თითქმის მთელი რედაქცია.
ყოველად მოუხერხებელია იმათი კაპრიზის დაკმაყო-
ფილება. არც კომფეტი, არც შაქარი, არც თხი-
ლი, არც არავითარი ტკბილეული მათზე არა
სჭრის და უკან მისდევენ ამხანაგ ეშმაკს.

აი ახლაც ეშმაკი საჩქარო საქმეებზე აფხა-
ზეთში გაიწვიეს და ზემოხსენებული პირნიც ატყდენ:
ჩვენც უნდა წავიყვანოთ, მეტი გზა არ არის, უნ-
და წაიყვანოს და აი სწორეთ ამან გამოიწვია ის
სამწუხარო მოვლენა, რომ განსაზღვრულ დროსათ-
ვის დანიშნული სასკოლო ნომერი ეშმაკის მათ-
რახისა ახლა გამოდის. მკითხველი თითონაც მიხვ-
დება, რომ ეს ნომერი რედაქციის დროს შედგენი-
ლია, რომ ახალს ვითარებას არ შეეფერება და ამი-
ტომაც ვუცდიდით შესაფერ მომენტს. მაგრამ ვი-
ნაიდან გარემოებამ გვაძულა, ვკადნიერდებით მიეს-
ცეთ მას მსვლელობა ამ შეუფერებელ პირობებში.

რედაქცია.

ჩვენს სახელმწიფოში სამი ტიპის სკოლა არსე-
ბობს:

- დაბალი,
- საშუალო,
- მაღალი.

ჩვენ ვეცდებით, შეძლებისა და გვართ გან-
ვმარტოთ თითოეული ტიპი სკოლისა და მით სა-
კითხს გარკვეული სახე მივსცეთ. რა თქმა უნდა ჩვე-
ნი განმარტება არ იქნება უნაკლულო, მაგრამ განა
თვით სკოლა კი არის უნაკლულო?

დაბალი სკოლა. დაბალ სკოლებს აშენებენ
საზოგადოთ სოფლებში დაბალ ხალხისათვის, ხში-
რად ქალაქებშიაც. სიტყვა „დაბალი“ არ მიეწერება
სასკოლო შენობას, ვინაიდან შეიძლება სახლი სამ-
სართულიანიც იყოს, როგორც, მაგალითად, სოფ-
კულაში, მაგრამ მაინც დაბალი სკოლა იყოს. სა-
ქმე იმაშია, რომ სიტყვა „დაბალი“ გამოხატავს
სწავლის ღირსებას. დაბალ სკოლას ხელმძღვანელობს
„უჩიტელი“, რომელსაც უმეტს ნაწილათ ეძა-
ხიან „ბატონო“-ს. „უჩიტელმა“ უნდა იცოდეს
რუსული, საღმრთო სჯული და ღვინის სმა. შეუ-
ძლია კარტის თამაშიც შეისწავლოს. აღნიშნულ
მეცნიერებაშიაც შეუძლია დაბალი ღირსების მო-
მზადება ჰქონდეს.

„უჩიტლის“ პირდაპირი უფროსი ბ.ნი მწერა-
ლია, შემდეგ მამასახლისი, პრისტავი, მახრის უფ-
როსი, ინსპექტორი, დირექტორი, გუბერნატორი,
ოკრუგის ინსპექტორი და ოლქის მზრუნველი,
შემდეგ მინისტრები და ღმერთი.

პროგრამა დაბალი სკოლისა პირდაპირ ცხოვრე-
ბიდან არის აღებული. 1) საღმრთო სჯული-
დან ასწავლიან ქვეყნის გაჩენას და მსხვერპლის შეწირ-
ვას (აქედან აღმოცენდა ძღვენი მასწავლებლებისადმი.
2) ბუნების მეტყველებიდან: „შაქარი ტკბილია,
ბროწეული მჟავაა,“ 3) ანგარიშიდან: ედინიცა, დვოიკა,
ტროიკა და სხვა. მთელს ამ პროგრამას გადიან სამი-
ოდე წლის განავლობაში. დაბალი სკოლიდან უფრო
მდიდრები გადადიან საშუალო სკოლაში, უმეტე-
სობა კი უზრუნდება პირველყოფილ მდგომარეობას.

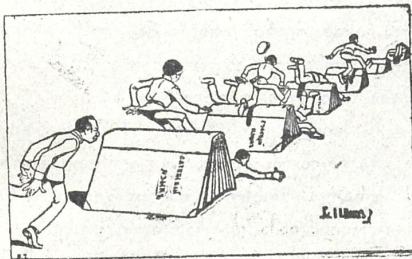
საშუალო სკოლა. საშუალო სკოლას ეწო-

დება გიმნაზია და აშენებენ ქალაქებში. გიმნაზიას განაგებს დირექტორი, მასწავლებლები და აღმზედლები. აქ ამწიფებენ ახალგაზღვრებს და თუ გიმნაზიის გათავებამდე თავი არ ჩამოიხრჩო აძლევენ სიმწიფის მოწმობას. ასეთი შემთხვევა იშვიათია. საშუალო სკოლის პროგრამის შესახებ იხილეთ ცალკე წერილი ამავე ნომერში. გარეშე იმ პროგრამისა აქვე სწავლობენ პაპიროზის წევას და უბილეთოდ თეატრში სიარულს.

უმაღლესი სასწავლებელი. უმაღლეს სასწავლებელს უნივერსიტეტი ეწოდება. იმას აშენებენ სატახტო ქალაქებში, უფრო ხშირათ გარე უბნებში. უნივერსიტეტს განაგებენ: გრადონაჟალნიკი, რექტორი და პროფესორები. შიგ მოსიარულე ხალხს სტუდენტებს ეძახიან. სტუდენტები უფრო ხშირათ ლურჯ სარტყელიან ქუდს და ლურჯ ბლუზას ატარებენ.

უნივერსიტეტში სწავლობენ, ვიდრე არ მოსწყინდებათ. ვინც მეტ უნარსა და სიფხიზლეს იჩენს ისეთი სტუდენტები უნივერსიტეტიდან სახელმწიფო ხარჯით გადაჰყავთ სატუსალოებსა და ციმბირის შორეულ გუბერნიებში. უფრო მდარე ხალხი ბრუნდება სამშობლოში ექიმის და ვეჟილის სახით. პირველის მოვალეობაა გასწმინდოს ქვეყანა ავთიმყოფებისაგან, ხოლო მეორე ცდილობს არ დაიჩაგროს დამნაშავე უდანაშაულოსაგან.

არის სხვა დარგის სასწავლებლებიც, მაგრამ იმათ შესახებ შემდეგ.

დედა და შვილი

(ყვავი და ბახალა)

- გამარჯობა, ქალო შენი!
 - გაგიმარჯოს, გენაცვალე!
- (ეგრე ტკბილათ შეხვდნენ გუშინ აგრაფინა და ბახალე!)

— რაექნა, რატომ ველარ გხედავ, ვერც ქუზაზე, ვერც ბულეარში? ქალო, ქმარი რომ იშოვნე, აღარ გამოდიხარ კარში?

— რა ექნა, დია, მეც კი ზინდა გარეთ ყოფნა და ნაფარდი, მაგრამ ჩემი ტიკუნის აღარ მიშვებს არსათ დარდი.

— ღმერთო სული ამოზადე! განა შვილსაც მოესწარი?

— ქალო, როგორ მეკითხები? ახლა მეშვიდეში არი.

ექვსი წელი, გუშინასწინ შეუხრულდა, ქალო, ამას.

— მითხარი, შენ გენაცვალე, დედას უფრო გაგეს, თუ მამას?

— სახით მე მგავს, მაგრამ ქკულით, მამა პირწავარდნილი.

(ანკი, სახით რისთვის უნდა დაემსგავსოს მამას შვილი?)

რომ განახა, გენაცვალე, მისი ხერხი, მისი ნიჭი

იტყვი: რამე გამოვაო უჩვეულო, ჩემი ბიჭი.

ჯერ ხუთი წლის არც კი იყო, მამას წვერი რომ შერუჯა

და მოსამსახურე გოგოს ტაფით სახე ჩაულურჯა.

რასმე იმფერს მოიგონებს, რომ არც იცი რა დაარქვა...

აი, შარშან, ნიკოს საათს მიეპარა, დაარტყა ქვა

და გახადა ნაკარ-ტუტათ. თითონ შეხტა, გაიცინა...

— ბოშო, შენ რომ მგავს აშბობ თვალწინ მიდგას ჩემი ნინა.

კაცის ენა ვერ გამოსთქვამს რას არ იზამს იმის ხელი,

ქკულით რას არ გამოჰლანავს ის კულდაში, სიძაველი.

გუშინ, ქალო, სათამაშოთ თავზე ქვაბი დაეხურა,

მაგრამ შენს მტერს, მოსახდელათ იგი „შლაპა“ დარჩა თუ რა!

აღარ იქნა წამოდრობა
ტირის ბავშვი, ტირის მამა...
რა უნდოდა თავით ქვაბში?!

მაგრამ ვითომ ითამამა...
— ნუ თუ ქალო, ასეთია
ის შეათვალა შენი ნინა?
(ჩვენებურის სიამტკებლით
ეკითხება აგრაფინა)

ახლა, ქალო, ამ წინაზე
ძმა მეწვია. ცოლიც ახლდა.
და ჯერ თითქმის ვერ მოვსწროთ
რიგიანათ პალტოს გახდა,
რომ ტიკუნამ კიდევ მოსჭრა
ძალოუს ქუდს დიდი „პერო“
და სანამ ჩვენ შევნიშნავდით,
კარგათ ნავთშიც ამოერო
გაეტანა და დაეწვა
ეს ძვირფასი სამკაული...

(ხუმრობაა ერთი „პერო“
რვა თუმანი ჯდება ფული!)

როცა ვკითხე, ბიჭმა მითხრა:
„რათ უნდაო თავზე ძუა“?
მოდი შენ და გაუჯავრდი,
გაამტყუნე ბავშვის ქკუა!..

— დმერთო ჩემო! რა ყოფილა
ქალი ავი პაწაწინა!
მაგრამ ბიჭი რომ არ იყოს
მეგონება ჩემი ნინა.
გუშინ რა ჰქნა იმ ეშმაკმა
არ იკითხავ ახლა ამას?..
ქალო, თურმე „სპალნიაში“
შეებარა ჩუმათ მამას
და მიძინარეს, პირ დაღებულს,
ჩაყარა შიგ ნაცარი...
ლუდუს სული შეეხუთა,
დიდ-ხანს ეგდო ცოცხალ მკვდარი...

— ასე არის, გენაცვალე
ბავშვის ქკუა, მოხერხება...
მე არ მიყვარს ჩემი ტიკუს
გადაქარბებული ქება,
მაგრამ ის რომ მოიგონებს
სხვას ვე ფიქრობიკ არ გაურბენს:
დაიჭირავს ზოგჯერ კატას,
ზოგჯერ ძაღლს და კულზე უკბენს.

ერთხელ კატამ, უსინდისომ
სახე სულ მთლათ დაუკაწრა...
(სჩანს მარცხისა ასაცდენათ
გემატებს კატის კუდის წაქრა)

ავი რაა... მოიპარავს
ზოგჯერ ჩექმას, ზოგჯერ პალტოს
და ორიოდ წუთის შემდეგ
ნაკუწებს იხილავ მარტოს.
ოი, დედა ენაცვალოს
იმის ქკუას, მის გონებას,
ქალო, თუ კი მოინდობა
რის ვერ შესძლებს მოგონებას.

— ჩემმა გოგომ, გუშინას წინ
მოიყვანა ბოშო კატა...
(აქ, ჩვენ ძვირფას მოსაუბრეთ
ერთი კიდევ მიემატა.
და რადგანაც ახალ მოსულს
რვა ვაფი ყავს, სამი ქალი,
ჩვენ მათ ამბავს ნუ გავყვებით,
თორემ ვაი ჩვენი ბრალი).

მორიელი.

ეშმაკის ბუზი

— თქვენ, დავიდ გიორგიევიჩ, ყვავის ტუზით
უნდა გექრათ წელან ცხრიანი.—დინჯათ წარმო-
სთქვა ივან ივანი ივანოვმა კლასიკური გიმნაზიის
დირექტორმა და ახალ ახალი 25 მანეთიანი ასი-
გნაცია თავისკენ გადაითრია.

— ყველაფერს ბედი და წინდახედულობა სჭი-
რია. ხელოვნურ მწუხარე კილოთი მიუგო სახაზი-
ნო პალატის მოხელე დავით გიორგის-ძე ქრთამიე-
მა.—ყვავის დამა და კაროლი მეგონა.

— ასე წყნარად, უყალბ-მაყალოთ თამაშობდნენ ბან-
ქოს ორი წარჩინებული მოხელე, უკვე მეოთხე სა-
ათია და თითქო განგებო ბედი მხოლოდ ივან ივან-
ნიის უღიმოდა. ერთხელ რა არის, ერთხელაც არ იბ-
რუნა პირი ბედოვლით ქართველ მოხელისაკენ.

ორმოცდა ათი თუმანი კარგა ხანია, რაც და-
ვით გიორგიევიჩის ჯიბიდან ივან ივანიის საფულე-
ში გადაბარგდა. ბანქოს მოხელეთა შორის ივან
ივანიჩი ვერ მოიწონებდა თავს დაკვირვებულის თა-

მაშით, მაგრამ უმეტეს ნაწილათ და დღეს კი თითქმის უტვლელად ბედი მისკენ ხრიდა სასწორს.

— გონებ ხვალ ეკზამენი გაქვთ,—კრძალვით შენიშნა დავით გიორგიძმა,—ხომ არ გაბრკოლებთ.

— როგორც გნებავთ, ხვალ ეგზამენი გვაქვს დანიშნული. ძნელია, როცა ხუთ თავისუფალ ადგილზე სამოცამდე მთხოვნელი მოდის. რა უნდა ჰქნა, იძულებული ხარ ნა კაცს უარი უთხრა და თვალ-ცრემლიანი უკან გააბრუნო.

— მაშ ალარ დაგიშლით. მეც ხვალ აღრე მისვლა მკირია სამსახურში, ეგონებ რევიზიას გვიპირებენ. მშვიდობით მოსვენებას გისურვებთ.

— გამაღობთ ნახვისათვის. ხშირ ხშირად შე მოივლიდეთ, ხოლომე. ჩვენ მუდამ მოხარულნი ვიქნებით თქვენი სტუმრობისა; ალერსიანათ მიაცილა კარებამდე ქ-მა მარია ივანოვანამ.

— იქნებ თქვენც მოგიცდეთ ფეხი ჩვენს ოჯახში დერეფნიდან შემოსძახა დავით გიორგიძმა და ქუჩაში გავიდა.

— რა ჰქენი ადამიანო, გაარიგე რამე?—მოუთმენლად შეეკითხა დარეჯანა ბაკოვანა, ოფლით შეხვირთქლულ ქმარს.

— გავარიგე გავარიგე! ვადამიტანა ამ ლაწირაკის ხარჯმა. ერთი თავისუფლად ვერ ამომისუნთქია.

— შეგპირდა?

— როგორ თუ შემპირდა! დედა-კაცო, არც გამეგება რასა ლაპარაკობ. განა შეიძლება ასეთი რამ იმდენ ხალხში გაუშხილო?

— ქა, მაშ როგორ გაარიგე, თუ არაფერი გათქვამს?

— წაფუგე სამოცდა ხუთი თუმანი. განა თითონ არ იცის, ამდენ ფულს ტყვილად არავინ ჩაუყრიდა ხელში? პირველი მაგალითი ხომ არ არის?

— რაქნა, ადამიანო, მარტო შენგან ხომ არ მოუგია!

— შენ ისეთ საქმეზე ილაპარაკე, რომელისაც გაგვებოდეს რამე. როგორ უნდა მისცე, როგორ უნდი მიიღო ეს მე უკეთ ვიცი. ამ საქმეში დაუბერდი და ახლა გინდა კეკა მასწავლო?

— უჩიტელნიცამ მიშას შესახებ ყოველივე იმედი დამიკარგა. ნიქი კი აქვს, მაგრამ ზარმაცია და სწავლა არ ეხერხებაო.

— სწავლა რომ ეხერხებოდეს მესამეჯერ დარჩებოდა ერთ და იმავე კლასში და გამოავლებდნენ?

— ეს მესამე გიმნაზია იქნება და ვნახოთ.

— არა, ნეტ! ყველაზე უარესათ მიშა ქრთამივცა მიუგო.

— რის მიუგო ერთი! იდგა მუნჯივით ხმა არ ამოუღია.

— მაშ რისთვის მიიღეს, კაცო.

— დირექტორი თითონ ჰკითხავდა. ვანომ დაინახა როგორ დაუწერა პიატი.

— ბედი უნდა ყველაფერს, ბედი.

— ეგზამენი ლატარიაა, მეტი არაფერი.

— ვინ იცის, იქნებ მართალიც იყოს პატარა გიმნაზისტების შეხედულობა.

ეშმაკი.

მასწავლებლის წაკრილი სატრფოსთან

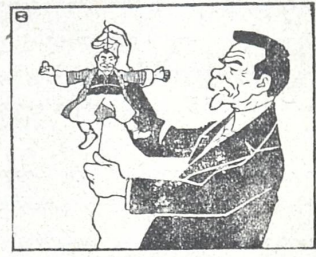
მას აქვთ, რაკი შენდამი ვცან სიყვარული, ჩემმა გულმა როგორღაც კედლის საათივით „ტიკ-ტაკი“ დაიწყო. შენმა თანდათანობითმა ხშირათ ნახვამ აქა-იქ გაფანტული სიყვარულის ატომებს მოუყარა გულში თავი და რალაცა მომავლის ბედნიერებაზე ოცნების გეგმაც კი აღმიბეჭდა. შენში ვპოვე მე ყველა. შენს მერე აღარაფრად მიღირს აღარც უფროსის ტკბილი შექება, არც წარმატება, აღარც ჩინი და მენდალი—შენ, შენა ხარ ყველა... ჩემო ყველავე! ჩემო სულის ფრთის კალამო, ჩემო ზაფხულის კანიკულა, ჩემო ბზობის დღევ, ჩემო შობის და ყველიერის დასვენებავე. შენით ვცოცხლობ, შენით ვუსუნთქავ, ჩემო გულის პრამაკაჟკავ რაც გინდ ქვასავით მაგარი იყოს კაცი შენს მიკარებას ვერ გაუძლებს, ვერ გადურჩება დაუნდობელი მთლათ შეიშრობს შენი ალიზარი-ნოვის წამწვანო თვალეზი, რომლებიც ჰაერში შევდებთან, ერთი შეხედვით მატყვევებენ. საკმარისია თვალი მოვკრა შენს ღიმოლს, დავინახო № 4 ქალაღლისავით თერთრი კბილეზი, რომ შენმა ღიმოლმა თავბრუ დამახვიოს და ოცნების სამყაროში მაგრძნობინოს თავი.

ოჰ ჩემო სულის ჯვრიანო „პიატო“ რომელ ცირკულით დახაზულ გეგმაზე ხარ შექმნილი, ესეთი კარგი? სად იზოვნეს ის კუმეტი მელანი, რომ ლითაც შენი წარბები შეუღებიათ? სად აარჩიეს ის მარჯანის ფერი სიწითლე, რომლითაც შენი ტუჩები დაუფერიათ? ოჰ ჩემო სიცოცხლის ნაბლიუდატელო და გულის ფანცქალის პაპეჩატელო! მითხარი, დამავალე ან მიბძანე რაც გსურს, რომ შეგისრულო. მითხარი რით გასიამოვნო. შენს მერე, ვფიცავ ფორტუნას, ჩემმა სატრფომ და დღე და ღამე საგონებელმა თვის 20 მნიშვნელობა დაჰკარგა მისმაგიერ ესლა შენ მყევხარ ხატათ და ჯვართ, ყოველ წუთს შენ გაღმერთებ. თუ შენ მიბძანებ შეუძლებელს შევძლებ სასწაულს მოვახდენ. სამს და ოთხ განყოფილებას გაუძღვები მარტო მე. ასს შეგირდს ვიყოლიებ, რომ გმირათ გეჩვენო. შენი გულისთვის თუნდა იმ წყეულს უღარენიესაცკი შეყვივარებ, რომელიც სიკლექის ბაცილებს ამრავლებს ჩემს ორგანიზმში. ოთხი „ი“ და სამი „ე“ რა სათქმელია, ათი „ი“ და „ე“ თი ვალაპარაკებ და ვასწავლი ჩემს ტანჯულს შეგირდებს ოლონდ შენი ბძანება გავიგონო. შენი აჩრდილი გადაეფარა იმ ჩემს მწამებელს მაგარს და რბილს ნიშნებს და მათ მაგიერ შენს სახეს ვუქვრეტ. აბა როგორ არ შეგიყვარო ვეოდენ სიკეთის მქნელი. ერთი შენი შორიდგან დანახვა ემოდენა სიამონებებს მეგობრს, რომ თითქოს ერთი ასი რვეული გამისწორებია გრამატიკული შეცდომებით სავსე, იმ დღეს, როცა შენ ვერაზედავ, მიჩვენე ბავშვებს „ხორომ“ ვაკითხო და ვიხეთქო თავი. განა რა ჩემი ბრალია ქალორომ პაგონებიანი აფიცერი ან პოლიციელი არ გამოყელი? რატომ არ გებრალეები? რამდენჯერ შენი გზისკენ ყურებაში ბეზაბედათ დავრჩომილივარ. რამდენჯერ შენს ფიქრებში მთელი გაცეთილი სტოლთან ვმჯდარავარ გარინდებული და მომიცდენია კლასი. რამდენი „პერემენია“ ათი წუთის მაგივრათ საათნახვარი გაგძელებულა და შენ კი ვინ იცის გებრალეები თუ არა. ვინ იცის ჩემო სიცოცხლე, იქნებ ესლა მაინც ჩემკენ გადმოხარო სასწორი-მამინ აპას ჩემო სულა, სლაჟენიე მიჰყვება. ამ მამრობით სიძვირეში ეს სლაჟენიე-უმნოჟენიეს გამოიწვევს — ეს კი გავვახარებს ისე, როგორც ვითომ ედინოვრემენოე პასობიე მიმიღა.

ველი შენი ბროლის თითებით დაწე ლს

პასუხს. შენგნით შეცდომებით სავსე სმატრიტელ-უჩიტელი ნაბლიუდატელ ზავედივიაიუჩი კალამია წიგნაძე.

„ლოთი ფოთი“

ც ი ც ხ ვ ი

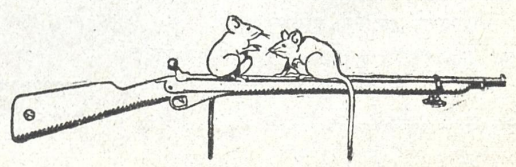
გურიის სოფლის მასწავლებლებს ძველათ ერთი ახირებული ჩვეულება ჰქონდათ. ერთი უზნის მეზობლები ხან ერთ ამხანაგთან, ხან მეორესთან იკრიბებოდენ და ერთმანეთს თავის შთაბეჭდილებებს უზიარებდენ.

ერთ ასეთ კრებაზე ლაპარაკი ჩამოვარდა „დედა-ენაში“ ნახმარ გაუგებარ სიტყვების შესახებ და სხვათა შორის მოყვანილ იქნა მაგალითები „ციცვის“ შესახებ.

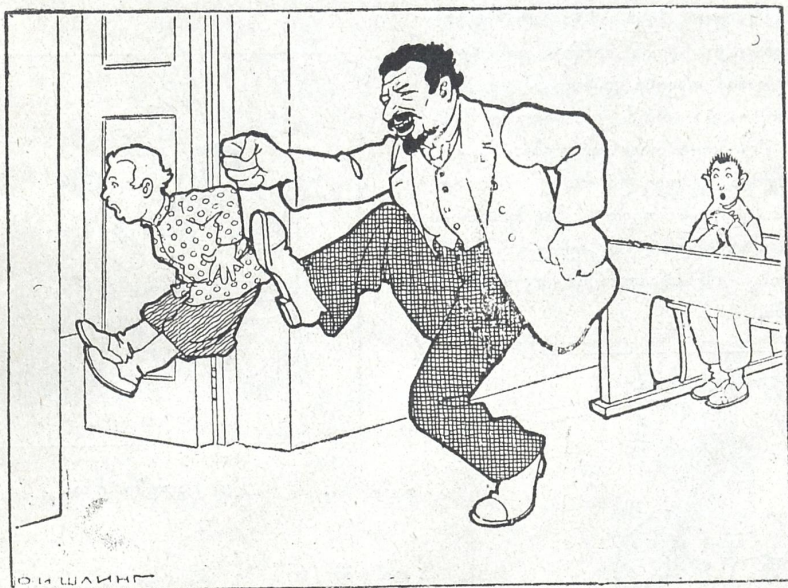
— ერთი ახალგაზდა მასწავლებელი, — სთქვა ქალარა პედაგოგმა, გატაცებით უხსნიდა თავის მოწაფეებს „მკეხარა ქოთნის“ ამბავს და როცა საქმე ციცხზე მიდგა სთქვა: — ციცხვი, ბავშვებო, ცაცხვს ნიშნავს. თქვენ აღბათ გინახავთ ლანჩხუთში საპარასკეოზე დიდი ცაცხვი დგას და როცა ქოთნებით მოვაქრე იქ აფენს საქონელს, ცაცხვს აღვილათ შეუძლია ჩახედოს ქოთნის ძირსო.

მოხუცი პედაგოგის ნაამბობმა დიდი სიცილხარხარი გამოიწვია მსმენელთა შორის და ერთმა ახალგაზდა მასწავლებელმა, გულიანი სიცილის შემდეგ, ავტორიტეტულათ დასძინა:

— ყველაფერი ყველაფერია, მაგრამ იმ ოხერმა როგორ არ იცოდა, რომ ციცხვი მექოთნეს ერქვაო.

ფიზიკური ვარჯიშობა.

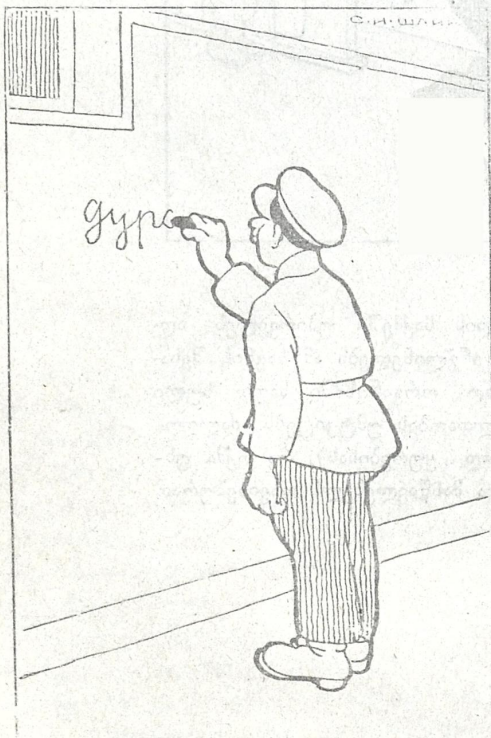
სალი პედაგოგიური პრინციპი აღზრდის საქმეში უპირველეს ადგილს უთმობს „ფიზიკურ ვარჯიშობას“. ინგლისელებს ამ საგნის შესახებ განსაკუთრებული ანდაზაც აქვთ: „სალ ორგანიზმში სალი სული ბუდობს“. ფიზიკური ვარჯიშობა ახალთაობას უმტკიცებს ძაღღონეს და უმაგრებს მუსკულებს, (უმთავრესად ყურებისას). რა თქმა უნდა, „ფიზიკური ვარჯიშობის“ წესი ყველა მასწავლებელს თავისებურათ ესმის.

გაკვეთილები.

პირველი გაკვეთილი.

ყოველ კეთილგანწყობილ სკოლაში პირველი გაკვეთილი საღმრთო სჯულს ეთმობა. ეს ასეც უნდა იყოს, ვინაიდან ქვეყნისა და თვით ადამიანის შექმნის ისტორიას, (რომლის შესახებ ამ ნომრისათვის ნესტორ ცერცვაძეს წერილი უნდა დაეწერა) საღმრთო წერილი ასწავლის. ჩვენ ამ საგნის შესახებ დღეს არაფერს ვამბობთ არა მარტო იმიტომ, რომ ნესტორ ცერცვაძემ თავისი დაპირება არ შეასრულა, არამედ იმიტომაც, რომ ქართველმა სამღვდლოებამ უკვე მოიპოვა თავისუფლება.

საღმრთო სჯულის შემდეგ უპირატესობით აღკურვლია რუსული ენა. ქართველი ბავშვისათვის ეს საგანი ძლიერ მიზიდველია, მეტადვე პირველ სამწელიწადს, როცა ის სწავლობს ცხოვრებაში უსაქიროეს სიტყვებს,

რუსული ენა.

უმთავრესად კი რუსულ გინებას. ამ მხრივ მასწავლებელთა უმრავლესობა პედაგოგიკის უმაღლეს საფეხურზე სდგას და მიზანს ადვილათ აღწევს...

გაკვეთილი მეორე. ვიდრე მოსწავლის ნორჩი გონება სალია, აუცილებლათ საქიროა მას უფრო ძნელი საგანი შეეძღვებინათ და აი, სწორეთ ამ მიზნით

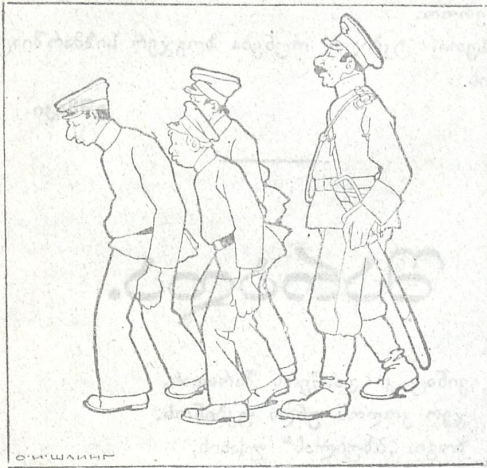

მათემატიკა.

ეთმობ: ხოლმე მათემატიკას მეორე გაკვეთილი უნდა ითქვას, რომ მოსწავლე ახალგაზღვრება მას ხალისით ეკიდება და ხშირათ ფარულ ადგილასაც, მასწავლებელთაგან საიდუმლოთ მეცადინეობენ და სწავლობენ მას. ალბათ ამისთვის აძლევს სკოლები. ჩვენს საზოგადოებას ამდენ ტუზებს.

მესამე გაკვეთილი.

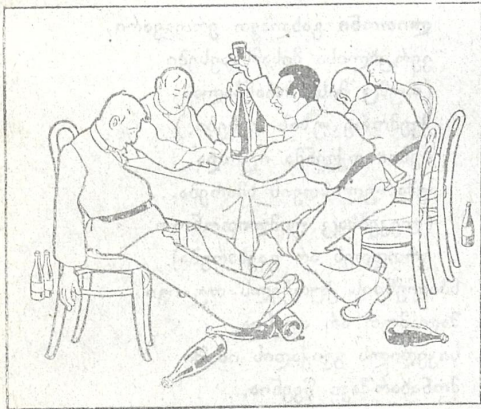
მათემატიკის მძიმე და მომქანცველ გაკვეთილს, რასაკვირველია, პედაგოგის მოსაზრებითვე ყოველთვის მოსდევს რამოდენიმე გამართობი და დამასვენებელი გაკვეთილი „ისტორიისა“. აღმრზდელებს მოსწავლეები ხშირათ დაჰყავთ საექსკურსიოთ სხვა და სხვა „უბნებში“;

გაკვეთილი. მესამე „ისტარია“.

სადაც აცნობენ მათ არსებულ*) სახელმწიფოებრივ წესწყობილების ამა თუ იმ მხარეებს.

გაკვეთილი მეოთხე. ქიმიკა და ფიზიკა, ეს ქვაკუთხედი ყოველი საზოგადოებრივი მოღვაწისათვის მეტადრე ქიმიკა ქართველი კაცისათვის იშვიათ აუცილებელი საგანია, როგორც წყალი თევზისათვის.

გაკვეთილი მეოთხე — ქიმიკა.

ჩვენდა სასიამოვნოთ უნდა აღვნიშნო, რომ ეს დარგი მეცნიერების განსაკუთრებულის ძლიერებით იპყრობს ქართველი ახალგაზღობის გულის ყურს. განსაკუთრებით მიდრეკილებას მისდამი ქართველი სტუდენტები იჩენენ, რომელთაც ამ მხრივ განცვიფრებაში მოჰყავთ მთელი რუსეთი და ხშირათ ევროპაც. ქართველ ქველმოქმედთ შუქლიათ თავმოწონებით თქმა, რომ მათი ფული უმიზნოთ არ იკარგება. ვინაიდან „ქიმიკოს“ სტუდენტთა შორის პირველობას სტიპენდიანტები იჩენენ ხოლმე.

გაკვეთილი მეხუთე

ბუნების მეტყველებას უპირვესი ადგილი უჭირავს ადამიანის და მათსადამე სკოლის ცხოვრებაშიაც.

გაკვეთილი მეხუთე — ბუნების მეტყველება.

ცნება სილამაზისა და ბუნების მრავალფერობისა თავისთავად გულისხმობს იმ გატაცებას, რომელსაც იგი უნდა იწვევდეს კიდევაც მოსწავლე ახალგაზღობათა შორის. სიყვარული ბუნებისადმი თანდაყოლილი თვისებაა ყოველი ადამიანისა და ამ გრძნობის განვითარებას ხელს უწყობს რასაკვირველია საღი სასკოლო აღზრდის პრინციპებიც.

*) როგორც „განმარტებაში“ მოგვხსენეთ ეს ნომერი დაწერილია იმ დროს, როცა რუსეთში მონარქიული მართა გამგეობა იყო.

გაკვეთილი შეექვსე.

ჩვენს სკოლებში არც თუ სამშობლო ენა არის უარყოფილი. მას დათმობილი აქვს შეექვსე გაკვეთილი

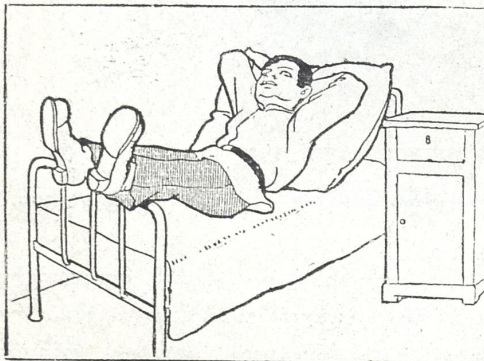

შეექვსე გაკვეთილი—სამშობლო ენა.

და მოსწავლე ახალგაზდობაც ყოველის საშუალებით სცდილობს საფუძვლიანათ შეისწავლოს თავისი დედა—ენა.

დასვენება და ოცნება

ექვსი საათის მძიმე შრომითა და მეცადინეობით დაქანცული ახალგაზდობა საღამო ხანს ოჯახს უბრუნდება და საღილს შემდეგ ისვენებს მცირე

ხნით, რათა დაიმშვიდოს ნერვები და კუნთები. ამ მოკლე დასვენების დროსვე ოცნებობს იგი ცხოვრების სხვა და სხვა საჭირბოროტო საკითხებზე. თუ ახალგაზდა უკვე გიმნაზიის მეოთხე კლასშია გადასული, მას უნებლიეთ ებადება კითხვა:

— განა ღირს ამდენი წვალემა, უმჯობესი

არ არის სკოლას თავი დაეანებო და ჩემი კატია შევიერთო, სოფელში ჩავსახლდე და მშვიდობიანათ ვიცხოვრო.

ასეთი ტკბილი ოცნება ზოგჯერ სიზმარშიაც გადადის.

ეშმაკი.

შარადა.

ვინაც კი დასწერს შარადას, ჯერ კოლოს უნდა უქბინოს, ზოგი „ბზუილას“ უძახის, ზოგიც „სულელს“ და „უტვინოს“. რა დააშავა ამგვარი კოლომ არ იცის ახლაცა. შარადას კარგს წერს (მოწამეთ ძირს მიწა მოჰყავს, მაღლა ცა).

და კვლავ შეუდგა ამ საქმის აწყობას ძველებურადა... (დე სხვანი მოშარადენი აწ გარდაიქცენ შურადა!)

ლითონი გახლავთ ერთგვარი, ვერცხლისა მისამსგავსები (თუმც მისი მაჩანჩალაა ქვემოთ უზის ფასები.) ბებია თქვენმა იცოდა უმარულისთვის ხმარება... (ლეკებსაც უიშლითონოთ ერთდღეს არ გაეხარება). სპილენძის ქურქველს თუ იგი მაღამოთ არ აფენია, სიკვდილს გვიქადის იმაში მონახარშავი წვენია.

ფვიქრობ, იპოვეთ ლითონი, რომლის გემართებდა ძიება... არც ერთსა ნიშანს იმისას არ უნდა გამოტივება.

აწ ვნახოთ ცრემლი ყვავილთა,
თვალს მარგალიტნი ჰკილია,
როცა სხივს მზისას გულთ იკრავს,
მშვენება მისი დილია.

კამკამებს ვითა ვარსკვლავი
ცად მოელვარე ობლათა...
(ქალაქში იშვიათია,
ხშირი მინდორ-ველ სოფლათა).
გასქერით. იგი სახელი
ორ ნაკვთად, თანასწორეთა
და ნოტს არ ნიშნავს, რომელიც
თავიდან მოიშორეთა.

მზადა გვაქვს მთელი მასალა,
მხოლოდ გვეკირია შენება:
ლითონი რომ ჯობს საძირკვლათ
თქვენ თითონ მოგებსენება.
ნაკეთი მეორე დავადგათ
იმა საძირკველს თავადა
და ნივთს მივიღებთ პატარას,
საამოს სანახავადა.
იარაღია უებრო,
სკრის ხმაღზე უფრო მკვეთრადა,
იციხ ნავარდი თუ ჰპოვა
მინდორი გულ-მკერდ თეთრადა.
ძალა აქვს სტიქიონისა,
თუ ხელი მართავს რჩეული
(თვით ზარბაზანი, მქუხარე,
ნახულა მისგან ძლეული).
მაგრამ, თუ ბრიყვმა იუფლა,
რეგვენმა აამუშავა,
თუნდ აპკრელოს მთა ველი,
თუნდ ამოაშროს ზღუ შავა,
მისგან არაა გამოვა
თვინიერ წყალთა ნაყვისა,
ღირებულების სანაცვლოდ
ქვეყნად მოფენა ნავვისა.

აწ გავათავოთ. ვინც უკვე
აღმართა ძლევის აღამი,
მას ეშმაკისა კურთხევა
და ჩემი ძმური სალაპი.

კოლო.

სიქარლუში აფიცრობა

არა, ქვეყანა რომ ტრიალებს, ამაში ახლა ექვს
ველარავინ შეიტანს! ნახულა ამისთანა ამბავი? ე-
ნინოშვილის ტარიელ მკვლავადე სპ. მცირიშვილის
სოფლის მასწავლებელს, ასე ახსიათებს,:

— კოლო, ბაღლინჯო, მათხოვარიცა! ცალი
ფეხის მეტს, არც ხელს ვინმარ და არც იარაღს, ისე
გავლახავ, ეს უფრო სასაცილო იქნება და უფრო
მოეწონება მის ლამაზ ცოლს!

ეს იმერეთში.

ახლა ქართლ კახეთის ბრწყინვალეობას როგორ
ალაპარაკებს ვაჟაფშაველა თავადი ფშატაძის პირით:

— „შტო ტაკოი ფშატაზე, კნიაზ ფშატაძე?
ნასტაიაში ქუჩუკ ყარამანი შტოტაკოი უჩიტელ?
ნულ! შტოტაკოე შკოლა! ედინიცა! კამპანიაში
კიდევ „უჩიტელო ღმერთმა გადღეგრძელოსო“ მა-
მასახლისის და მწერლის შემდეგ მიმართავენ ხოლმე
სოფლის მასწავლებელს. ეს შეზარბოშებული საქარ-
თველო ეპურობა ასე მასწავლებელს. ოხუნჯი სა-
ქართველო კიდევ სიტყვა „ბედაგოგს“ სოფლის
მასწავლებელს აწერს და ასე განმარტავს — „პე“ —
თხას ქვიან ე. ი. სიტყვის ეს ნაწილი ბავშვებს ნი-
შნავს. „გოგო“ კიდევ ამის მწყემსი ე. ი. პე და
გოგი უჩიტელი თხის მწყემსიაო!

აბა ახლა გაბედოს ვინმემ მსგავსი რამი გუშინ
დაბრუნდა ჩვენი უჩიტელი მაქსიმე მანონიშვილი,
ავათ ვარო უთქვამს და ექვსი თვით გაუფთავისუფ-
ლებიათ. ცოტა გულნატყენიკია! „თურმე რომ არ
დავებრაკე, პრაპორიკის სკოლაში გამიშობდენ და
სამ თვეში აფიცრათ გამოვიჯგიმებოდიო! თურმე
ყველა ჯანსაღი, ოცდაათ წლამდინ აი სამ თვეში
აფიცერი იქნება; ოცდაათზე მეტს უთხრეს: თუ
ინებებთ, თქვენც შეგიძლიათ. მხოლოთ ძალას ვერ
დაგატანთო. მერე კიდევ იცით რა უთქვამთ ჩვენი
მაქსიმესთვის? არა, სიმართლე რომ არ დაიფარება?
უთქვამთ: „სედანთან ნემეცის მასწავლებელმა გაი-
მარჯვაო“ რა ამბობდენ, თურმე მაშინდელმა მოლ-
ტკემ უკანასკნელი იერიშის დროს ახლათ გააფი-
ცრებული სოფლის მასწავლებლები მიუსია ფრან-
კუზებს და დაამარცხაო. ამდენ ხანს კი ამას რაღაც
განათლებით ხსნიდენ. აი ყველა ეს ამბავი მოიტანა

ჩვენმა მაქსიმემ და მე ოცდა ათს კი არა ორმოცდა ათსაც გადავაცილე და პირადათ ვერც აფატრობას ველირსები და ვერც უბრალო ჯარის კაცობას, მარა მაინც მიხარია: ჩემი ახალგაზდა კოლეგები ქე მაინც ელირსებიან ცოტაოდენ პატივისცემას. მაშინ ველარ დაჩაგოავს მკლავაძე, ფშატაძე და ვერც ბოქაული გაკრეჭავს თმას*).

სიბერეში სიქაჩლეს მოელოდეთ ნათქვამია და ახლა შეგვიძლია ასე შევატრიალოთ—სიქაჩლემი აფატრობას მოელოდეთ.

ეშმაკეული მაკრტრო.

პირდაპირი თარგმანი.

ერთი მეტის მეტად „მეფე პატრიოტი“ მასწავლებელი დაქინებით ამტკიცებდა:

— სწავლა აღზრდის საქმე წმინდა ეროვნულ ნიადაგზე უნდა იდგეს და ვეცადოთ არც ერთი უცხო სიტყვა ჩვენს ენას არ შეეხიზნოს, ხოლო თუ შეხიზნია უნდა მოვსპოთო. ჩემის აზრით საკთარი სახელებიც ქართულად უნდა ვთარგმნოთო.

— მეც სწორეთ შიგის მომხრე ვარო, მიუგო შემთხვევით იქ მყოფმა ეშმაკმა თქვენი სალი მსჯელობით პირდაპირ მაგონებთ რუსეთის პედაგოგს დიდ ყურაძესო.

გაცხარებული პედაგოგი მხოლოდ მაშინ დააწყნარეს, როცა აუხსნეს: „დიდ ყურაძე“ პირდაპირი თარგმანია „Великий Ушинский“-საო.

*) ამ ხუთი წლის წინეთ ბოქაულმა აჯარაუკმა გააკრეჭია მასწავლებელი — არ მამწონს შენი კრძელი თმაო.

სამსახური კოზრდუ

ვოლტერიდან.

პირველათ მოიწვიეს მშობლებმა ახალგაზდა მარკიზისთვის აღზრდელი. მან, რომელიც ჩაცმულობით კოპწია და ნამდვილათ-კი დიდი რეგვენი იყო, თავის მოწაფეს ვერაფერი შეასწავლა. მამას სურდა, მის შვილს ლათინური ესწავლა, — დედას-კი ეს არ უნდოდა. გადასწყვიტეს ავტორიტეტიულ მწერლისთვის მიემართათ, რომელიც თავისი მოთხრობებით განთქმული იყო. მწერალი ნადიმზე მოიწვიეს. ოჯახის უფროსმა სტუმარს მიმართა:

— „ბატონო, ვინაიდან თქვენ ლათინური იცით და ვინაიდან თქვენ სასახლის კაცი“...

— მე ლათინური! ლათინური მე არც ერთი სიტყვა არ ვიცი, — უპასუხებს დიდებული კაცი, — მადლობა დმერთსა, ეს ხომ აშკარაა, რომ საკუთარ ენაზე თავისუფლათ ლაპარაკობს ის, ვინც თავის გონებას არა ჰყოფს თავისა და სხვის ენათა შორის, აბა გადახედეთ ჩვენს ქალებს, მათი გონება უფრო მშვენიერია, ვინემ მამაკაცის; ისინი ასჯერ მეტი სინარჩარით სწერენ მოკითხვის წერილებს და ეს უპირატესობა იმიტომა აქვთ რომ ლათინური არ იციან.

— „აი, ხომ მართალი ვიყავი მე, სთქვა დედამ, მე მინდა ჩემი შვილი ქკვიანი კაცი გამოვიდეს და საზოგადოებაში წარმატება მოიპოვოს. და თურმე მას ლათინური რომ ესწავლა სულ დაიღუპებოდა. განა ლათინურათ თამაშობენ კომედიას ან ოპერას? განა სასამართლოში დამცველები ლათინურათ ამბობენ სიტყვებს? მამამ ბოდიშიც მოიხადა. გადასწყდა, პატარა მარკიზს უბრალოთ დრო არ დაეკარგა ციცერონის, გორაციოს და ვირგილიას შესწავლაზე. „მაგრამ რაიმე ხომ მაინც უნდა ისწავლოს? იქნება ცოტა ოდენი გეოგრაფია შევასწავლოთ“?

— „რათ უნდა მას გეოგრაფია, განაცხადა აღმზრდელმა; როცა ბატონი მარკიზი თავის მამულებში წაბრძანდება, ნუ თუ მეეტლეს გზა და კვალი აებნევა? დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ

ისინი ოგზას არ გადაუხვევენ. მოგზაურობისთვის სრულდებათაც არ არის შერიდიანებისა და ტროპიკების ცოდნა,

— „თქვენ მართალი ხართ, — სთქვა მამამ, — მაგრამ მე ერთი კარგი მეცნიერება გამიგია, რომ მელსაც თუ არა ვეცდები ასტრონომია, ჰქვიან“.

— „არაფერია, უპასუხა აღმზრდელმა, განა ამ ქვეყნათ ვარსკვლავებით ხელმძღვანელობს ვინმე? განა ღირს ბატონმა მარკიზმა მისი დაბნელების წუთების გამოანგარიშებაზე იწკალოს? რადესაც მას შეუძლიან სისწორით ამოიკითხოს ყოველივე ეს აღმანახში.“

დღდა სავსებით ეთანხმებოდა აღმზრდელს, პატარა მარკიზი სიხარულით ცას ეწეოდა, მამა კიდე ყოყმანობდა. „რალაცა ხომ უნდა ვასწავლო ჩემ შვილსა?“ ვგ რალაცა არის ის, რომ იყოს ყველასთვის მოსაწონი. — უპასუხა ერთმა მეგობარმა რომელსაც რჩევა სთხოვეს. — და თუ მან შეისწავლა მოწონების საშუალებანი ამით მას ყველაფერი ეცოდინება: ამ ხელოვნებას იგი თავის დედისგან შეითვისებს ნამდვილათ, რომ არც ერთ მათგანს ამისთვის არავითარი შრომა არ დასჭირდება.

— ამ სიტყვებისთვის დედამ ხელები მოხვიდა მშვენიერ რეგვენს და უთხრა: —ახლა უკვე ცნობილია, რომ თქვენ კარგი გამოცდილი კაცი ბმანდებით; მთელ თავის აღზრდაში ჩემი შვილი თქვენი მოვალე იქნება, მაგრამ, მე მგონია მეტი არ იქნება, თუ ცოტადენი ისტორია ეცოდინება ჩემ შვილს.

— „აბა რათ უნდა ქალბატონო მას ისტორია? უპასუხა მან, — სასიამოვნო და სასარგებლო მხოლოდ და მარტო დღევანდელი ისტორია იქნება, ყველა ძველი ისტორიები, როგორც ერთი ჩვენი დიდებული გვამი ამბობდა, — მხოლოდნიშნობლივი ზღაპარია, ჩვენი დროის ხალხისთვის კი — ხაოსია, რომელშიაც შეუძლებელია გარკვევა. აბა რა თქვენი შვილის საქმეა, რომ კარლოს დიდმა საფრანგეთში თორმეტი პერობა დააწესა და მისი მოადგილე-კი ენა ჩლოუნგი იყო“. მშვენიერათ არის ნათქვამი, წამოიძახა აღმზრდელმა: ბავშვის გონებას აჩლოუნგებენ აუარებელი სხვა და სხვა უსარგებლო ცნობებით, მაგრამ ყველაზე მეტი სიბელე ჩემის აზრით ის არის, რომელიც სხვებზედ ძლიერათ ახმობს აღამიანის გენიოსობას, — გეომეტრია. ამ სასა-

ცილო მეცნიერების საგანს შეადგენს სინამდვილეში არ არსებული ზედაპირები, ხაზები და წერტილები. იგი ასწავლის რვეალ და შეხებითი ხაზების, გონებით წარმოდგენილ, ათას უსწორო ხაზების გაყვანას, თუმცა ნამდვილათ შიგ ერთი პატარა ნამცეციც არ ჩაეტევა. სინამდვილეში გეომეტრია ვილაციის მოგონილი საძაგელი ხუმრობაა“.

მშობლებს არც — კი ესმოდათ, რისი თქმა სურდა აღმზრდელს, მაგრამ მაინც ყველაფერში ეთანხმებოდნენ. — „ისეთმა ცნობილმა პირმა, როგორც ბატონი მარკ. ზია, განაგრძობდა აღმზრდელი, სრულიადაც არ უნდა გამოიფიტოს გონება ამგვარი უგუნური მეცნიერებით. თუ ვინცობაა როდისმე დასჭირდება მცოდნე გეომეტრი რომ მისი მამულებიდან გეგმა გადაიღოს, იგი შექმნებს ფულით დიქირაოს. თუ იგი მოისურვებს თავის წინაპართა სიძველის გაგებას, რომელიც უხსოვარ დრომდე აღწევს, ის დაიბარებს ბენედიქტელ ბერს. ასევეა სხვა — დანარჩენი ხელოვნების შესახებაც. ბენედიქტელ შემთხვევაზედ დაბადებული ახალგაზდა არც მხატვარია, არ მემუსიკეა, არც ხუროთ მოძღვარია და არც მექანდაკეა; მაგრამ იგი ხელს უწყობს ყველა ამ ხელოვნების აყვავებას, თავისი გულ-კეთილი მფარველობით წაქეზებით. ექვს გარეშეა, მათთვის მფარველობა უფრო სასარგებლოა, ვინემ ის, რომ თითონაც მათსავით შრომაში ჩაებას; საკმარისია ბატონ მარკის საუკეთესო გეომენება ჰქონდეს, მუშაობა-კი — მხატვრების საქმეა. ამიტომ სრულიად მართალია ვინც ამბობს: პატიოსანმა ხალხმა (მე ვგულისხმობ მხოლოდ მდიდრებს) ყველაფერი იციან, თუმცა არაფერი უსწავლიათ, რადგან დაბოლოს მაინც სწავლობენ ყველაფერის დაფასებას რასაც უკვეთავენ და რაშიც ფულს იხდიან“.

მაშინ მშვენიერმა რეგვენმა სთქვა: „ქალბატონო! თქვენ ძლიერ მარჯვეთ შენიშნეთ, რომ კაცის მთავარი მიზანია, — საზოგადოებაში წარმატება, მაგრამ დალაგებით რომ განვსაჯოთ, განა ამ წარმატებას სხვა და სხვა მეცნიერების შესწავლით იძენენ? განა ვისმე თავში მოსვლია რომ კეთილშობილთა საზოგადოებაში გეომეტრიაზე ებასნა? განა პატიოსან კაცსა კითხავენ ხოლმე, რომელი მნათობი ამოვიდა დღეს მხესთან ერთათაო? — „რასაკვირველია, არა, დიძახა მარკიზა დე-ჟანოტერმა, რომლის სიკეკლუცუც

ხშირათ აძლევდა საშუალებას მაღალ საზოგადოებაში ყოფნისას: და ჩემი შეილმაც არ უნდა დაიხშოს გონება ყველა ამ ფუქსავატობის შესწავლით; მაგრამ, ყოველ შემთხვევაში ახალგაზდა ბატონმა, უნდა იცოდეს რამე, რომ იჩინოს თავი, როგორც ჩემი ქმარი იძახის ხოლმე. მე მაგონდება, რომ ერთი მღვდელი ამბობდა, ყველაზედ სასარგებლო მეცნიერება არის... დამავიწყდა რა ჰქვიან, მაგრამ ასო გ-ზე იწყება. — გ-ზე ქალბატონო? შეიძლება გეოლოგია იყო? — არა, არა, მას გეოლოგიაზედ არა უთქვამს რა; ხო, ხო, იწყება ასო გ-ზედ და თავდება კა-ზე. ხო-ო, ვიცი: ეგაა გერალდია; დიახ ეგ მართლა ღრმა მეცნიერებაა, მაგრამ ახლა ეგ მოღაში აღარ არის

მას შემდეგ, რაც დახურულ ეტლების, კარების, გერბებით მოვარაყების ჩვეულება გადაადგეს; ეს ყველაზე სასარგებლო საქმე იყო გონივრულათ მოწყობილ სახელმწიფოში. მაგრამ დღეს ეგ მეცნიერება დაუსრულებელი რამე იქნებოდა; რადგან ესლა არც ერთი დალაქი არ არის რომ საკუთარი გერბი არა ქონდეს, და ხომ მოგეხსენებათ რომ რაც საერთოთ ყველასგან მიღებული ხდებოდა იგი მაშინვე პატივისცემის ელფერსა ჰკარგავს.

და ბოლოს როცა კარგათ გაქექეს ყველა მეცნიერების ღირსება — ნაკლულეფანება, გადასწყვიტეს რომ პატარა მარკიზი ისწავლის მხოლოთ ცეკვას.

ან. ხიზანაშვილი.

1917 წლის 10 მკათათვიდან

ქ. თფლისში გამოდის ყოველ-კვირეული საპოლიტიკო და სალიტერატურო ჟურნალი.

სოფლის მუშა

ამხანაგებს ვთხოვთ პარტიულ ორგანიზაციებისგან, გლეხთა საბჭოებისგან, და აღმასრულებელ კომიტეტებისგან შემოწმებული ცნობები და საჭირო მასალა მოგვანწოდონ.

ჟურნალი ღირს წლიურათ — 10 მან., ნახევარი წლით — 5 მან., 3 თვით — 2 მ. და 50 ჯ., თვით — 80 ჯ. საზღვარ-გარეთ ორჯელ მეტი.

ფული და მასალა გამოიგზავნება შემდეგ ადრესზე: Тифлисъ, дворець, Въ ред. журнала „Соплисъ муша“ Иосифу Георгіевичу Иремашвили.

„მ რ თ რ ბ ა“

მიიღება ხელის მოწერა 1917 წლისათვის

ბაზეთი ღირს როგორც თფილისში, ისე კავშირშიაში მთელი წლით 15 მანეთი, ნახევარი წლით 8 მ. საში თვით 4 მან 20 კაპ., მათი თვით 1 მან. 40 კაპ

გაზეთის ფასი ხელის მომწერლებმა წინდაწინ უნდა გადაიხადონ, წინათ არავის გაეკზაფნებ ფოსტით ხელის მომწერლებმა ფული შემდეგი ადრესით უნდა გამოგზავნონ: Тифлисъ, почтовый ящикъ № 199, Власію Малакіевичу Бохохадзе.

თფილისის ხელის მომწერლებმა ფული უნდა შეიტანონ კანტორა „განათლებაში“ ოფლას ქუჩა №6.

ყოველ-კვირეული იუმორისტული გამოცემა

მ რ თ რ ბ ა

მიიღება ხელისმოწერა 1917 წლისათვის

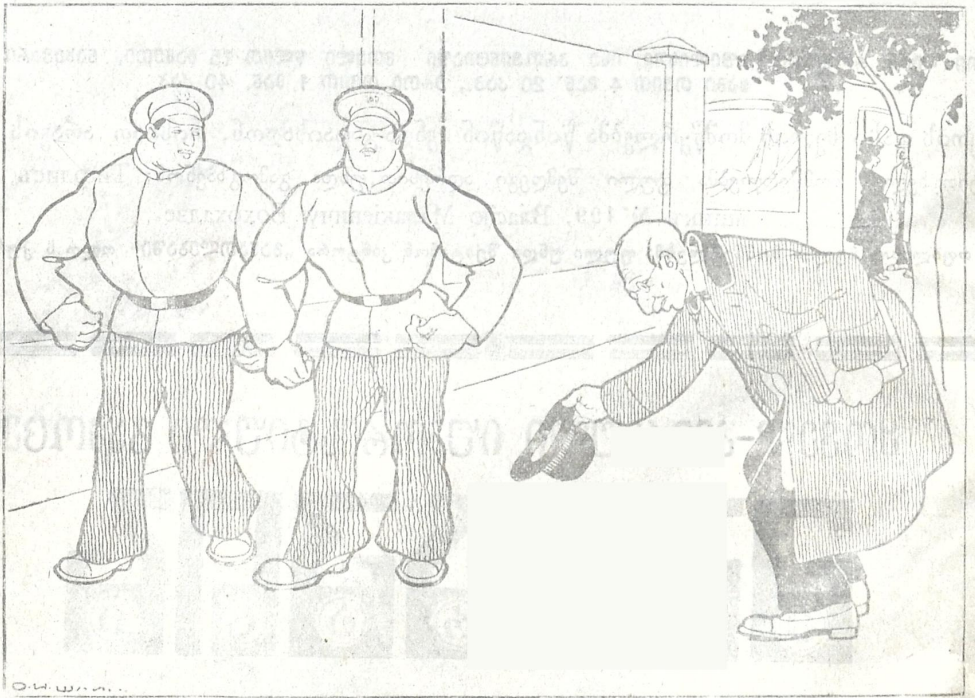
ჟურნალის ფასი: 12 თვით 9 მ. —
6 თვით 5 მ. — კ.
3 თვით 2 მ. 50 კ.
1 თვით — 90 კ.

ეშმაკის მათრახში დაიბეჭდება მხოლოდ იუმორის-ტული შინაარსის წერილები, ლექსები, მოთხრობები, ზღაპრები, არაკები, შარადები, გამოცანები, ნაკვევებიდა სხვა.

ჟურნალის სამხატვრო და სალიტერატურო მხარეს განაგებს ე შ მ ა კ ი,
ხოლო გამოცემის სამხმს კანტორა „გ ა ნ ა თ ლ ე ბ ა“

რედაქცია სთხოვს როგორც თანამშრომლებს, ისე ხელის მომწერლებს რომ მასალები და ფული ამ ადრესზე: გამოგზავნონ Тифлисъ, С. Р. Таварткиладзе, Ольгинская, 6 поч. яш. № 96.

„შევარდნები“ და ევანგო

ქუთაისის „შევარდნები“. თუ თავი არ დაგვიკრას მოდი ერთი ლაზათიანათ ავადოთ ამ ყვანჩალოს.

(მოკრძალებით დაუკრა, მაგრამ მიინც ააღვეს).